

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61 Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list a članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Državni prosvetni proračun za l. 1931./32.

V celotnem državnem proračunu za proračunsko leto 1931./32., ki znaša skupno izdatkov 13.210.303,954 Din, odpada na ministrstvo prosvete vsota 926.222.670 Din. Točnejšo sliko o skupnih državnih izdatkih dobimo, ako odbijemo vsote za državna gospodarska podjetja in izvajamo vsote, določene za občo državno administracijo; tako odbijemo od vsote skupnih državnih izdatkov vsoto 4.687.944.662 Din, tako da ostane kot izdatek za občo državno administracijo vsota 8.522.359.292 Din; a od skupne vsote, določene za ministrstvo prosvete, odbijemo za račun državnih gospodarskih podjetij vsoto

31.145.294 Din, tako da ostane za državno administracijo ministrstva prosvete vsota 895.077.376 Din ali: 10,5% obče državne administracije.

V primerjanju z državnim proračunom za proračunsko leto 1930./31., pokazuje to povečanje za 0,3% (8.534.561.553 Din obče državne administracije z 872.166.734 Din administracije ministrstva prosvete), ki znašajo v vsoti povedano 22.910.642 Din, za kolikor je letošnji proračun ministrstva prosvete povečan v primeri z lanskim proračunom.

Na posamezna poglavja se deli ta skupna vsota sledeče:

Poglavja	Za leto 1931./32.			Za l. 1930./31.	Razlika (+ -)
	Redni izdatki	Izredni izdatki	Skupno	Skupno	
Ministrstvo	21.354.497 -	30.740.000 -	52.094.479 -	44.888.903 -	+ 7.205.588 -
Akademije	1.376.080 -	1.620.966 -	2.997.046 -	2.761.696 -	+ 235.350 -
Vseučilišča	82.977.079 -	7.211.510 -	90.188.589 -	83.673.863 -	+ 6.514.726 -
Biblioteke	1.384.529 -	-	1.384.529 -	1.427.317 -	- 42.788 -
Arhiva	894.655 -	18.000 -	912.655 -	1.029.207 -	- 116.552 -
Muzeji	5.886.345 -	1.242.720 -	7.129.065 -	7.240.937 -	- 111.872 -
Specialni znanstveni zavodi	2.930.652 -	68.000 -	2.998.652 -	1.906.464 -	+ 1.092.880 -
Srednje šolstvo	139.765.574 -	1.971.872 -	141.737.446 -	135.425.472 -	+ 6.311.974 -
Učiteljska	30.617.174 -	1.855.000 -	32.472.174 -	29.114.398 -	+ 3.357.776 -
Pravoslavne bogoslovije	8.939.196 -	-	8.939.196 -	8.633.112 -	+ 396.084 -
Kat. semenišča in bogoslovije	6.120.927 -	500.000 -	6.620.927 -	6.670.203 -	- 49.276 -
Šerijatska gimnazija in šer. sod. šola	2.021.260 -	-	2.021.260 -	1.761.010 -	+ 260.250 -
Velika medresa v Skoplju	1.813.994 -	-	1.813.994 -	1.615.960 -	+ 198.034 -
Starokatoliška bogoslovija	50.000 -	-	50.000 -	50.000 -	-
Osnovno šolstvo in narodno izobraževanje	517.455.885 -	7.470.000 -	524.925.885 -	525.801.163 -	- 875.278 -
Višje pedagoške šole	2.355.083 -	-	2.355.083 -	2.287.930 -	+ 67.153 -
Oblastna narodna gledališča	262.372 -	-	262.372 -	283.860 -	- 21.488 -
Umetniški zavodi	2.792.368 -	1.050.000 -	3.842.368 -	3.827.703 -	+ 14.665 -
Investicijski izdatki	-	12.331.638 -	12.331.638 -	13.726.520 -	- 1.394.882 -
Vsota	828.997.670 -	66.079.706 -	895.077.376 -	872.166.734 -	+ 22.910.642 -

Od kreditov v posameznih poglavjih gornje razpredelnice nas zanimajo na tem mestu le krediti, odobreni za poglavje narodnega šolstva in narodnega izobraževanja. Ti krediti s svojo skupno vsoto 524.925.885 Din tvorijo 58,66% vseh kreditov za administracijo ministrstva prosvete. Lansko proračunsko leto so tvorili ti krediti 60,3% celotnega proračuna ministrstva prosvete, ta zmanjšana razlika % pa znaša vsoto 875.278 Din. To zmanjšanje zadeva le materialne in izredne izdatke, kajti osebni izdatki z vsoto 506.928.385 Din so v primeri z lanskimi osebni izdatki povečani za 6.006.338 Din (proti vsoti v lanskem proračunu 500.922.047 Din), oziroma starin povečani tudi za vsoto 13.617.180 Din, kolikor so iznašali dodatki v južnih krajih, ki so se izplačevali do 31. marca t. l.; tako da so osebni izdatki za narodno šolstvo povečani v resnici za vsoto 19.623.518 Din, vendar hočemo v nadaljnjem računati le s pokazanim povečanjem.

Od skupne vsote kreditov za osebne izdatke znašajo krediti za meščansko šolstvo 37.665.517 Din, krediti za narodno šolstvo pa 469.262.868 Din.

Iz vsote za narodne šole se plačajo: 21.857 rednih učiteljev s polno učiteljsko kvalifikacijo (v Dravski banovini 3406),

144 kontraktualnih učiteljev (v Dravski banovini 92),

705 rednih učiteljev z nepopolno učiteljsko kvalifikacijo — učiteljice ženskih ročnih del, zavavilje in podobno (v Dravski banovini 127),

325 učiteljev-dnevničarjev — zasilni, honorarni učitelji (v Dravski banovini 56),

1200 novih učiteljev s polno učiteljsko kvalifikacijo (v Dravski banovini 110),

200 novih veroučiteljev (v Dravski banovini 25).

Vsota, pokazana v državnem proračunu za osebne izdatke za učiteljstvo narodnih šol, ne pokazuje tudi vsote, ki je potrebna za izplačilo vseh učiteljskih prejemkov; prišteti bi se morala še okrogla vsota 60.000.000 Din, ki jih po § 29. zakona o narodnih šolah plačujejo (vštevši naturalna stanovanja) učiteljskemu narodnih šol občine (banovine) kot stannarino, tako da iznašajo stroški za državno učiteljstvo narodnih šol okroglo 530 milijonov dinarjev.

Ostane 10.527.500 Din pri rednih izdatkih je razdeljen sledeče:

I. Nagrade — skupno 6.479.600 Din, in sicer:

a) Nagrade upraviteljem (predvidene v občem pravilniku k zakonu o narodnih šolah), razrednikom (v meščanskih šolah), veroučiteljem, strokovnim učiteljem in za nadure učiteljem meščanskih šol: 2.379.600 Din (za Dravsko banovino 561.801 Din);

b) nagrade učiteljem za poučevanje v analfabetskih tečajih, učiteljem gospodarsko

zadružnih, higijenskih in drugih prosvetnih tečajev (§ 153. zakona o narodnih šolah): 3.350.000 Din;

c) nagrade učiteljem za delo v ambulantskih šolah in šolskih stanicah (§ 18., odst. 3. zakona o narodnih šolah): 500.000 Din;

č) nagrade učiteljem in drugim osebam, ki se bodo odlikovale z delom na narodnem izobraževanju (§ 153. zakona o narodnih šolah): 500.000 Din;

d) nagrade pomožnim učiteljem gospodinjstvih šol in tečajev (§ 154. zakona o narodnih šolah): 200.000 Din.

II. Potnine in selilni stroški: 1.360.000 Din (Dravska banovina: 109.850 Din).

III. Upravni izdatki za državne meščanske šole: 1.187.900 Din (Dravska banovina: 89.900 Din).

IV. Za odkup in izdajanje knjig za knjižnice: 300.000 Din.

V. Za vzdrževanje gospodinjstvih šol in raznih tečajev (§ 154. zakona o narodnih šolah): 1.200.000 Din.

Vsota izrednih izdatkov 7.320.000 Din je razdeljena sledeče:

1. Za zidanje šolskih poslopij narodnih šol v siromašnih krajih (§ 33. zakona o narodnih šolah): 3.000.000 Din.

II. Prinos šolskemu fondu — II. obrok (§ 35. zakona o narodnih šolah): 4.000.000 Din.

III. Podpora zasebnim društvom in ustanovam, ki delujejo za narodno izobraževanje (§ 156. zakona o narodnih šolah): 200.000 Din.

IV. Podpora za zidanje kulturno-prosvetnih domov (§ 156. zakona o narodnih šolah): 100.000 Din.

V. Za ekskurzije učiteljev in učencev odseka za narodno izobraževanje kakor tudi druge mladine v naprednejše kraje in v inozemstvo (§ 154. zakona o narodnih šolah): 20.000 Din.

Toliko smo posneli iz državnega proračuna za leto 1931./32., osobito kar se nanaša na šolstvo in prosveto. V eni prihodnjih števil »Učit. Tovariša« bomo skušali prinesiti celotno sliko izdatkov za šolstvo in prosveto iz banovinskih proračunov. Slika bi bila pa popolna šele tedaj, ko bi nam bilo mogoče podati tudi kredite za šolstvo in prosveto iz občinskih proračunov, kar nam bo pa žal za enkrat nemogoče.

Iz proračunov lahko presodimo, koliko razmaha nam je pričakovati glede šolstva in prosvete v dotičnem proračunskem letu, zato je treba na proračune obračati posebno pažnjo.

* Kjer ni pokazana vsota za Dravsko banovino posebe, pomeni, da je v proračunu nedeljena vsota za vso državo.

Določbe novega finančnega zakona za leto 1931./32. glede šolstva in prosvete.

Finančni zakon za leto 1931./32. določa v čl. 57., da veljajo še nadalje vse odredbe dosedanjih finančnih zakonov in zakona o dvanajstih, s katerimi so bili obstoječi zakoni izmenjeni, ukinjeni ali dopolnjeni, kakor tudi vse uredbe, pravilniki in drugi predpisi in rešenja, ki so bili izdani na osnovi pooblastil v dotičnih zakonih.

§ 16. točka 5 je zmanjšana vojnica, ki jo določa čl. 228. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, od a) 50% na 20% in b) od 100% na 50%.

Čl. 24. točka 1. določa, da se izplačujejo prejemki stalnih šolskih nadzornikov in vršilcev dolžnosti teh, če so ti iz vrst osnovnih in meščanskih učiteljev, iz budžeta za osnovno šolstvo. Nadzorniški honorar po § 118. zakona o narodnih šolah se bo izplačeval iz kredita, ki je odrejen za izplačilo specialnih doklad v poglavju ministrstva prosvete.

Točka 2. Izvzetno od čl. 1. in 2. uredbe DR Br. 150.000 od 29. XI. 1928. in na osnovi odloka EF br. 9534/1929 se bodo izplačevali šolskim nadzornikom potni stroški in dnevnice pavšalno za dvakratna pregleda šol po § 117. zakona o narodnih šolah. Pavšal znaša za 2 letna pregleda z ozirom na terenske razmere in število razredov po 8, 6 ali 4 tisoč dinarjev, v mejah z budžetom odobrenih kreditov, ki se ne da povečati.

Za skorajšnje zidavo naših „Učiteljskih domov“.

(Nadaljevanje poročila o občnem zboru „Učiteljskega doma v Ljubljani“.)

Blagajnikovo poročilo.

Blagajnik tov. Kobal je podal nastopno poročilo:

Računski zaključek za III. poslovno leto.

Učiteljski dom je imel v začetku poslovnega leta 299 zadružnih članov. Po sklepu lanskega občnega zbora sem opozoril vse one zadružne člane, ki so podpisali pristopnico, a niso še vplačali svojega deleža, naj store svojo dolžnost. Mojemu pozivu se je odzvalo le malo zadružnikov. Vse ostale, po številu 122, sem črtal iz imenika zadružnih članov, vsled česar je ostalo na koncu leta 177 zadružnikov z 227 deleži.

Revizija zadruga.

Zadruga je članica Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, ki je izvršila revizijo po svojem revizorju g. Sifrarju dne 22. in 23. decembra 1930.

Zemljevid in igrice.

Bivše društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta je založilo zemljevid Ljubljanskega okrožja: Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljanska polje. Zemljevid je izvrstno učilo pri domoznanskem pouku. Priporočila ga je tudi prosvetna oblast. Kljub temu sem jih prodal le 160 in prejel zanje 740 Din. Komad stane 4-40 Din. Na zalogi je še nad 7000 zemljevidov.

Igrice.

Sestavljen jih je tov. Ribičič in so primerne za šolske odre. V prošlem poslovnem letu sem prodal 28 izvodov in prejel 26150 Din. Na zalogi jih je še nad 600. Vsi stroški so že pokriti. Zemljevidi in igrice so dali čistega dobička 35350 Din, vsa zaloga pa je vredna 26.28150 Din.

Promet v letu 1930.

Ker nisem objavil prometa v vabilu na občni zbor, storim to danes. (Navaja posamezne postavke). Iz podanega vidite, da je bilo vseh prejemkov 624.19255 Din in prav toliko izdatkov. Naj omenim tu, da je izročila Učiteljska tiskarna v Ljubljani kot 1/2% dobiček od prodanih šolskih zvezkov 3105 Din, za kar ji izrekam posebno zahvalo. Prodaj sem tudi 5 bonov in prejel zanje 111865 Din. Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta je darovala 1000 Din, posojilnica v Logatcu pa 250 Din. Ne smem prezreti požrtvovalnega učiteljstva ljubljanske okolice, ki je priredilo na Vrhniki igro v prid Učiteljskemu domu in po zadružniku tov. Zakrajščku nakazalo 900 Din. Ko bi vse učiteljstvo hotelo posnemati vrle tovariše, bi se naše dolgoletne sanje kmalu uresničile.

Dolžniki.

Posebnih in velikih dolžnikov nimamo. Razen Učit. doma v Mariboru datirajo ti, dogovi izza novega časa, ko smo razposlali na vse šole igrice, pa se mnogim tov. šolskim upraviteljem po preteku 3 let ni zdelo vredno poravnati zneska 26 Din. Nekaterim knjigarjem smo dali v začetku v komisijko razprodajo zemljevide. Večina je poravnala svoj dolg, več njih se pa za to ne zmeni. Ta dolg znaša okrog 2000 Din, ki ga bo treba odpisati.

Vrednostni papirji.

Ti obstojajo iz 262 zadolžnic 7% državne inv. posojila v nominalni vrednosti

Točka 4. Učitelji(ice), ki so prideleni ministrstvu prosvete in prosvetnim oddelkom banknih uprav, kakor tudi učitelji na šolah iz § 14. zakona o narodnih šolah, prejemaajo stannarino po § 29. zak. o narodnih šolah iz državnega budžeta, v kolikor so zanje odobreni krediti.

Čl. 42. točka 3. določa, da morejo ministri nastavljeni in premeščati uslužbenca svoje stroke, v mejah skupnega števila in skupnega odobrenega kredita za osebne izdatke, brez ozira na število in kredit, ki je odobren za posamezne banske uprave ali finančne direkcije.

Čl. 44. Povračilo prejetih izplačil se ne more zahtevati od oseb, ki so bile sprejete v drž. službo in je drž. svet razveljavil odlok o sprejemu v drž. službo.

Kolikor so in bodo z razsodbami državnega sveta razveljavljeni odloki o napredovanju in razvrščanju drž. uslužbencev se ne bo zahtevalo od njih povračilo prejetih zneskov.

Ako je povračilo iz prejšnjih primerov že izvršeno, se ne morejo ti zneski povrniti iz drž. blagajne.

Državni uslužbenci, ki bodo počeni s 1. aprilom 1931. odpremlili ali predložili v odobrenje odloke, ki povzročijo škodo državnim blagajni, odgovarjajo solidarno za povračilo škode Glavni kontroli, če so zakrivali to.

Inventar

obstoja iz 2 omar, ene police in Brockhausovega leksikona. Ker leto za letom odpisujemo po 10%, je vknjižena njegova vrednost le s 560 Din, resnična vrednost je gotovo nekoliko višja.

Upravni stroški

obsegajo: upravo, nagrade in potnine, pisarniške potrebščine, davke in takse, odpis na premičninah v skupnem znesku 233928 Din, kar menda ni posebno mnogo.

Naložbe.

Vsa gotovina je plodonosno naložena pri 4 denarnih zavodih, in sicer: pri Mestni hranilnici ljubljanski 251.560 Din, v hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta 164.95918 Din, pri Zvezi slovenskih zadrug 129.250 Din in v Vrhniki posojilnici je 26686 Din, skupaj torej 546.03604 Din. Vse večje vloge se obrestujejo po 7%. Vseh obresti je bilo 34.85442 Din.

Čisti dobiček.

Ako seštejem v računu izgube in dobička vse postavke dobička, t. j. dobiček pri blagu, pristopnine, obresti in upravne dohodke, znaša dobiček 45.96707 Din, odštejem pa postavke izgube, t. j. upravo, nagrade in potnine, pisarniške potrebščine, davke in takse in odpis premičnin v skupnem znesku 240928 Din, dobim čisti dobiček 43.55779 Din.

Naše aktivno premoženje.

Ko smo si ogledali postavke prometa in one računa izgube in dobička, ne bo težko sestaviti bilanco, ki nam da skupno aktivno imetje. To tvori:

1. Gotovina v blagajni	23097 Din.
2. Blago v zalogi v vrednosti	26.28150 „
3. Naložen denar	546.03404 „
4. Vloga v poštne hranilnice	69953 „
5. Terjatve	2.52117 „
6. Vrednostni papirji	28.220— „
7. Deleži	88750 „
8. Inventar	490— „

Skupaj 605.36671 Din.

Ako primerjam to vsoto z ono iz računskega zaključka za leto 1929. v znesku 558.80332 Din,

vidim, da je premoženje naraslo za 46.56339 Din.

Zaključujem svoje poročilo s prošnjo, da ob vsaki priliki mislimo na naš dom in zbiramo prispevke. Agitirajmo za zemljevid in igrice, prirejjajmo predstave v korist domu, vzpodbujajmo tovariše, da pristopijo k naši zadrugi. Čim agilnejši bomo, tem prej se bodo uresničile naše dolgoletne sanje.

Splošne vesti.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36537/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v temeljnem pouku.

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Črnič, Kovačević in Krušiču.

Znižana cena Din 296

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesna na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 440/276 in ministrstva notranjih del B. br. 2495/28 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku učiteljskega znanja prirodnih lepote našega morja in Erija orja. Budite v otroh nacionalno zavest z dosega ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Naročila se pošiljajo na

Uč. pov. Matična knjižnica, šolski odlo. v Zagrebu, ulica 57

Revizijsko poročilo

Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani je prečital blagajnik tov. Kopal.

Poročilo nadzorstva

podat. tov. Pelko. Predlagal je sedanjemu načelstvu in nadzorstvu absolutorij, ker je računski zaključek v redu in pravilno sestavljen.

Debata.

Po poročilih se je razvila obširna in živahna debata glede hitrejšega napredovanja akcije za postavitev Učiteljskega doma v Ljubljani.

Tov. Dimnik je nasvetoval bodočemu načelstvu, naj bi skušalo dobiti za Učiteljski dom delež iz uradniških odtegljajev za Nabavljalne zadruge, ki se jih ogromna večina učiteljstva ne more posluževati. Tudi naj se skuša zainteresirati vse učiteljstvo, da intenzivneje sodeluje za pospešitev gradnje zanj tako potrebnega doma. Govorilo se je nadalje o naših gospodarskih ustanovah. Naposled je bil sprejet naslednji predlog:

Občni zbor naroča načelstvu, da stopi v stik z Učiteljsko tiskarno in drugimi učiteljskimi gospodarskimi ustanovami v svrhu realizacije namena, predvidenega v členu 2. pravil zadruge Učiteljski dom, to je zidanje doma.

Volitve.

V načelstvo so bili izvoljeni: Vrhovec Stanko, šolski upravitelj v Logu p. Brezovica, načelnik; Urbančič Anton, učitelj v Ljubljani, načelnikov namestnik; odborniki: Kopal Josip, Kržišnik Alojzij, Mlekuž Vekoslav in Ušeničnik Gizela. Namestnika: Brezovar Matija in Arrigler Anton. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Mercina Fran, Pelko Matija in Polak Marija.

Slučajnosti.

Pri teh se je govorilo o nakupu primerne stavbišča ob Dunajski cesti. Tov. Kopal pojasni, da je to stavbišče že prodano, sicer pa bi bilo za nas predrago.

Ker ni bilo več predlogov, je zaključil ob 12. uri tov. Štravs občni zbor.

LISTEK

Učiteljstvo na turneji Glasbene Matice mariborske in gostoljubnost srpskih tovarišev in tovarišic.

Turneje Glasbene Matice v Mariboru se je udeležilo tudi nekaj učiteljev (1/2). Nastopali smo v Skoplju, Kumanovem, Leskovcu, Nišu, Kruševcu in Šabcu. Povsod so nam naši bratje prirejali veličastne sprejeme, nas gostili in nam izkazovali toliko bratske ljubečarje, da smo kar strmeli. O poteku te turneje so že izčrpano poročali naši dnevnikarji. Zato preidemo vse to in hočemo omeniti le ono, kar se tiče le naš učiteljev in v kolikor smo prišli v stik z našimi srbskimi tovariši. Pa če tudi nismo imeli prilike povsod navezati znanja s tamkajšnjimi učitelji, vemo, da je ono bilo na delu za predpriprave sprejemnih svečanosti povsod zastopano.

V Kumanovem

so nas pričakovali množice ljudstva pred mestom, ko smo se pripeljali na vojaških avtomobilih od 4 km oddaljene postaje. Špalir je tvorila sokolska deca in naraščaj z zastavicami, Sokol s svojo godbo, oficirski zbor in zastopniki vsch slojev. Za nas je bilo interesantno spoznanje, da je dirigent sokolske godbe naš tovariš Krsta Božinović, s svojo neumornostjo mnogo pripomogel, da smo se čutili v Kumanovem, kakor da bi bili doma. Krsta je tamkajšnji domačin, deluje tam že 18 let, torej že za turške oblasti in je bil vseskrat delaven na godbenem polju.

— Dopisniki naj nam oprostite, ker smo zaradi objave praznih mest, naredbe o premeščanju, navodil za prevedbo v »Učiteljskem pravniku«, objave zadnjih povišic, oziroma napredovanj in nadaljevanja poročila o Učiteljskih domovih, morali odložiti društvena poročila in drugo gradivo za prihodnje številke lista.

— Beseda po ljubljanskem pedagoškem tečaju o moderni šoli. O tej temi bo predaval univ. prof. dr. Karel Ozvald 2. maja 1931. ob 20. uri v risalnici državnega moškega učiteljskega doma v Ljubljani. Predavanja se lahko udeležijo vsakdo, ki se zanima za stvar.

— Spomnimo se ob prvih prejemkih plač po novem uradniškem zakonu Učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru! Kamen do kamna — palača!

— Šolska ura v radio-Ljubljani. Imamo prvi začetek lastnega šolskega radia! Po številnih člankih v strokovnem listu »Radio-Ljubljana«, ki so dali pobudo in pripravili pot, je naša postaja začela s poskusno šolsko uro ob četrtkih. Namenjena je zaenkrat le osnovnim šolam. Dolej pripoveduje g. V. Möderdorfer pravljice in pripovedke ob četrtkih ob 11.45. Želimo si skorajšnjega izpopolnjenja in končne organizacije šolskega radia! — T. R. L.

— Šolski radio v Italiji. Od 6. oktobra lanskega leta se vršijo tudi v Italiji že dopoldanske oddaje v namene šolskega radia. In sicer obstoja spočetka v Nemčiji uporabljeni sistem celega razreda pred mikrofonom (petje, recitacije). Oddajajo se pa tudi predavanja profesorjev in učiteljev. — T. R. L.

— Šolski radio v Bogađu. Tudi beograjska radio-postaja ima redne šolske prireditve. Program teh prireditev objavlja »Narodna Prosveta«, centralno glasilo UJU.

— Knjižica »Učna snov za pouk o alkoholu v ljudski šoli«, ki jo je spisala A. Štupca, je na razpolago samo še v ca. 150 izvodih. Vsakemu vzgojitelju je brošura pri pouku neobhodno potrebna! Na novo se v doglednem času ne bo več ponatisnila, ker bi bili stroški za ponatis pri razmeroma mali nakladi sorazmerno preveliki, zato svetujemo, naj si jo vsi, ki jim je treznostna vzgoja naše mladine pri srcu, čimprej umislijo. Saj stane samo 2 Din, s poštnino 2-50 Din. Denar naj se pošlje v znakmah v naprej že pri naročilu na naslov: Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

— Vabilo na V. redni letni zbor Vinarškega društva za Dravsko banovino v Mariboru 11. vinarški kongres in I. banovinsko vinski razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 9., 10., 11. in 12. maja 1931. v Mariboru z natančnim dnevnim redom smo že objavili. Obiščite uvodoma navedene prireditve, posebno pa I. banovinsko vinski razstavo z vinskim sejmom, katere pokroviteljstvo je blagovolil prevzeti gospod ban Dravske banovine dr. Drago Marušič in ki bo otvorjena dne 10. maja 1931. ob 12. uri.

— Jugoslovensko učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb in okolico. Poziv na proleto redovitu skupštinu društva v Samoboru u subotu 9. maja 1931. god. u 10 sati. Dnevni red: 1. Pozdrav pretsjednika i otvorenje skupštine. 2. F. M. Dostojevski; o pedesetgodšnji smrti slavenskoga genija. Predaje Ljudevit Krajačić. 3. Idealizam i realizam prema pedagogiji. Raspravlja Josip Skavić. 4. Ujedinjenje svega učiteljstva u jednoj organizaciji. 5. Predlozi uprave, posebno obzirno na § 76. i 345. Zakona o činovnicima. 6. Ostali predlozi i eventualija. Skupština će se održati u šetalištu pred osnovnom školom, a za slučaj kiše u školi. U 13 sati jest zajednički ručak, za koji nek se učesnici neizostavno prijave pismeno

Tebi in Tvojim tovarišem tem potom izrekam prisrčno zahvalo.

Pred odhodom iz Kumanova so zopet zabrneli nad nami aeroplani, koje je poslalo vojno poveljstvo iz Skoplja, in ki so nas prejšnji dan spremljali na potu, da se končno poslove od nas. Prihodnja naša postaja je bila

Leskovac.

Tu smo med domačini opazili sivega častitljivega moža v visoki starosti, a polni čilosti, ki se je z drugimi vred mnogo trudil za nas in našo udobnost. Bil je to Sretan Dinčić, šolski nadzornik v pok., predsednik in duša sprememnega odbora. On je še v pokoju urednik lokalnega lista, zadružni organizator, pisatelj in je pošiljal zelo laskave ocene v srbske liste. Vse je urejeval, nadzoroval. Bil nam je vodnik po mestu, nam razkazoval prekrasno novo pravoslavno cerkev in nas je končno pospremil še na postajo. Tudi njemu izrekamo tovariši naše občudovanje in našo prisrčno zahvalo.

Posebno iznenadenje pa smo doživeli v Kruševcu.

Že v Stalacu sta vstopila dva člana sprejemnega odbora v naše vozove ter porazdelila Matičarje posameznim rodbinam na stan in vsi preskrbo s hrano za ves čas tamkajšnje bivanja. Izjemo glede obeda pa so naredili pri učiteljih. Nas je reklamiralo tamkajšnje učiteljstvo čisto z a. s. e. Želeli so, da nas sprejmejo v svojo sredino, nas preskrbe le učiteljske rodbine ter da z nami prežive par ur, da se med sabo spoznamo in navežemo trajne stike. Že teden dni poprej so zahtevali seznam matičarjev in označbo stanju. Ko se je med Matičarji razvedelo o nameri srbskega učiteljstva je to vzbudilo zaslužno po-

zornost med njimi. Po sijajnem sprejemu na postaji, običajnih nagovorih, povorki ob zvoških vojaške godbe, ponovnih nagovorih pred Kosovskim spomenikom, kojega uvrščamo med najlepše umotvore evropske monumentalne umetnine (I. darilo na umetniški razstavi v Parizu), so nas odvedli v stanovanja. A kmalu smo se zbrali v hotelu »Kruna«, kjer so nam učiteljem pripravili kruševački učitelji pod predsedstvom šolskega nadzornika, simpatičnega Marka Milovanovića, za nas in naše pojme prebogot in prvovrsten banket. Srbske tovarišice so nam postregle z vsem, kar je zamogla znana njihova kuharska umetnost in prisrčna gostoljubnost, a šumeči šumadine je storil svoje. S toplimi besedami je gospod nadzornik Milovanović nazdravil dvanajsterim navzočim slovenskim učiteljem, izrazil svoje priznanje vsemu slovenskemu učiteljstvu in njegovi agilitosti, ki je dala tudi mariborski Glasbeni Matici lepo število so-trudnikov in celo dva odlična solista.

Za ves veličasten sprejem v Kruševcu, v veliki meri delo učiteljstva, za vso gostoljubnost se jim je zahvalil predsednik učiteljskega društva za Maribor tov. Lukman ter jim je častital k ideji tega sestanka. Poudarjal je, da so nas tovariši presenetili. Zapeli smo nekaj slovenskih narodnih pesmi ter nam je v živahnem razgovoru le prehitro potekal skromno odmerjeni čas zabave. V naši sredini smo pozdravili tudi predsednika kruševačke pevačke rodbine »Obilic«, g. Krsta Novakovića in celo predsednik občine je napovedal svoj prihod. Žal, da je bil v zadnjem trenutku zadržan, kar je pozneje z obžalovanjem izjavil. Tovariši Kruševčani! Ure, ki smo jih preživeli v Vaši sredi, nam ostanejo neizbrisne in nepozabne. Prisrčno zahvalo in na veselo svidenje v Sloveniji!

— Slovenska Matica objavlja: Člani SM prejmejo za leto 1931. tako bogat knjižni dar, kakor še nikdar doslej. Knjiga Levstikove korespondence, ki izide med drugimi rednimi publikacijami je od 15tih narastla na 25 tiskovnih pol. Tehnične ovire, ki so nastale zaradi razširjenega obsega, so povzročile da bodo letošnje publikacije izšle šele v maju. Termin bo SM pravočasno objavila v dnevnikih. Zaradi zakasnitve bo razposlala SM poverjenikom v kratkem potrebna navodila. Kakor je že bilo objavljeno, bo izdala SM za

Odbor.

— Slovenska Matica objavlja: Člani SM prejmejo za leto 1931. tako bogat knjižni dar, kakor še nikdar doslej. Knjiga Levstikove korespondence, ki izide med drugimi rednimi publikacijami je od 15tih narastla na 25 tiskovnih pol. Tehnične ovire, ki so nastale zaradi razširjenega obsega, so povzročile da bodo letošnje publikacije izšle šele v maju. Termin bo SM pravočasno objavila v dnevnikih. Zaradi zakasnitve bo razposlala SM poverjenikom v kratkem potrebna navodila. Kakor je že bilo objavljeno, bo izdala SM za

Končno še Šabac.

Tja smo došli ob polnoči in zato je izostal vsak oficijelen sprejem spriči naše utrujenosti. Pač pa so nam dali meščani na razpolago vozila od pristana do »Kazine«. Tu so nas pričakovali vsi oni, ki so ponudili matičarjem svoja stanovanja. Večino vseh je sprejela pod svojo streho Ratarska škola, drugi pa so prišli za ves čas bivanja v Šabcu v goste k najodličnejšim rodbinam. Omenjam, da sem bil določen za g. direktorja banske železnice B. Stanojevića, ki je odboru priglasil željo za učiteljski zakonski par. Pričakoval naju je s svojo soprogo, ki je kot diplomiran inženjer v mestni službi. Z avtom smo se odpeljali na dom, kjer sva bila z ženo skoro dva dni gosta visoko nabražene rodbine. Z neverjetno gostoljubnostjo in zaupljivostjo so nama odstopili najlepšo sobo, natrpano s prekrasnimi preprogami pirotskega izvora, nama izkazovali toliko ljubavi, da sva se kmalu počutila kakor doma. Gospod direktor je sin našega prvega predsednika UJU, pokojnega Mihajlo Stanojevića, ki je bil do smrti urednik pedagoške revije UJU »Učitelja« ter ena od vodilnih osebnosti UJU od ustanovitve do smrti. Našim gostiteljem izrekam še tem potom svojo prisrčno zahvalo.

Učitelj(ice), člani mariborske Glasbene Matice smo sprejeli v se toliko novih vtisov, deležni smo bili v Južni Srbiji tolike ljubavi, posebno od strani učiteljstva, da se bomo vedno novič spominjali naše najlepše turneje in hočemo pojem bratske ljubavi, kakor jo edino umevajo bratje Srbi, vcepiti tudi v srca naše mladine, ki bode vpora in steber naše ljube in mogočne Jugoslavije.

J. Lukman.

leto 1931. 1. snopič II. dela Cankarjeve Zgodovine likovne umetnosti, 2. snopič Kidričeve Zgodovine slov. slovstva, IV. (zaključni) del Reymontovega romana »Kmetje« in Levstikovo korespondenco. Letošnje knjige obsegajo nad 60 tisk. pol, med temi izideta 2 knjigi v IV. 8°. Ker je SM naklado precej povečala, se lahko še vsak prijavi za člena, kar je treba javiti po dopisnici ali osebno pri društvu v Matični pisarni na Kongresnem trgu št. 7, oziroma pri poverjenikih. Člani, ki pristopijo šele letos, prejmejo prve tri dele romana »Kmetje«, II. del Cankarjeve Zgodovine in I. snopič Kidričeve Zgodovine po znatno znižanih cenah.

— Tovarišem in prijateljem pok. M. J. Nerata, Učiteljstvo narodne šole v Krčevini pri Mariboru je sporazumno s krajnim šolskim odborom sklenilo, da se še pred koncem tekočega šolskega leta vzida na tukajšnji šoli pok. M. J. Neratu spominska plošča. Pokojnik je služboval kot nadučitelj in šolski ravnatelj v Krčevini 35 let ter vzgojil tri generacije, po njegovi zaslugi se je leta 1898. zgradilo novo šolsko poslopje, preprečil je v hudih borbah ponemčenje šole, razven tega pa je polnih 30 let bil spreten urednik našega strokovnega glasila »Popotnika«, ki je dajal pedagoško-didaktične smernice mlajšemu in starejšemu učiteljstvu. Umestno je, da se pok. M. J. Neratu kot odličnemu in zaslužnemu šolniku vzida dostojna spominska plošča. — Izvedbo zadevnega sklepa je prevzel štiričlanski komite: dva učitelja in 2 člana krajnega šolskega odbora. — Ker pa ni predvideno za kritje stroškov, zato prosimo in vabimo vse še živeče tovariš(ice) ter prijatelje in znance pok. M. J. Nerata, naj po možnosti pošljejo svoje prostovoljne prispevke za spominsko ploščo, in sicer na naslov šolskega upraviteljstva v Krčevini pri Mariboru. Čim prej — tem bolje! Ako bo ta vsota prispevkov presegala stroške, bo komite prebitek daroval na polovico Učiteljskemu domu v Mariboru in v prid uboge šolske dece v domačem šolskem okolišu.

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni »Zvonček« letnik (nevezan) à Din 5.—

Povojni »Zvonček« do leta 1928. 29. à Din 10.—

»Popotnik« do leta 1928./29. letnik à Din 15.—

(Brez poštnine).

Ne zamudite te ugodne prilike!

Naša gospodarska organizacija.

— Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 240. smrtni slučaj (Pavla Hribar, Dolnja Lendava). Prispevek znaša 6 Din, za zakonske pare 11 Din. Poravnajte zaostanke iz prejšnjih mesecev! Zadnja posmrtnina je znašala 12.665 Din. Učiteljska Samopomoč ima 2533 članov.

Darujte od prvih poviškov primeren znesek za »Učiteljska doma« in 5 Din za »Djački dom v Beogradu po sklepu skupščine.